

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie dyscyplinarnej adwokata B. Ż.
obwinionego o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze w zw. z § 1 ust. 2, § 6, § 8, § 22 ust. 1 pkt a i c oraz § 46 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 95n pkt 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze po rozpoznaniu w dniu 24 września 2024 r. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
kasacji wniesionej przez obrońcę obwinionego od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 28 stycznia 2023 r., sygn. akt [...], utrzymującego w mocy orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej [...] z dnia 7 września 2022 r., sygn. akt [...]

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć obwinionego adwokata B. Ż. kosztami sądowymi za postępowanie kasacyjne, w tym wydatkami w kwocie 20 zł.**

UZASADNIENIE

Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej [...], orzeczeniem z dnia 7 września 2022 r., w sprawie o sygn. akt [...], uznał obwinionego adwokata B. Ż. winnego popełnienia przewinienia dyscyplinarnego polegającego na tym, że w okresie od dnia 15 maja 2014 r. do dnia 10 października 2019 r. w W., działając w krótkich

odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, naruszył zasady etyki i godności zawodu adwokata poprzez reprezentowanie klientów, których interesy są sprzeczne, tj. podjął się prowadzenia sprawy spółki F. Sp. z o.o., w tym złożył w jej imieniu skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w W. [...] Wydział Cywilny z dnia 19 sierpnia 2003 r. sygn. akt [...] uwzględniającym powództwo ww. spółki, jak również wniosek do Prokuratora Generalnego o wniesienie skargi nadzwyczajnej od ww. wyroku, pomimo że udzielał wcześniej pomocy prawnej przeciwnikowi procesowemu spółki F. Sp. z o.o. W. P., reprezentując go w postępowaniu o stwierdzenie nieważności umowy z powództwa W. P. przeciwko spółce F. Sp. z o.o. oraz przyjął od W. P. pełnomocnictwo uprawniające go do występowania w jego imieniu we wszelkich postępowaniach, następnie podjął się reprezentowania W. P. jako pozwanego w sprawie przed Sądem Apelacyjnym w W. [...] Wydział Gospodarczy o sygn. akt [...] wszczętej na skutek skargi Prokuratury Regionalnej w W. o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w W. [...] Wydział Cywilny z dnia 19 sierpnia 2003 r., w której powodem jest spółka F. Sp. z o.o., a tym samym podejmował działania sprzeczne z interesem swojego klienta, tj. spółki F. Sp. z o.o. i działał na jej szkodę, to jest przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z § 1 ust. 2, § 6, § 8, § 22 ust. 1 pkt a i c oraz § 46 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (tekst jednolity ogłoszony na podstawie uchwały nr 52/2011 NRA z dnia 19 listopada 2011 r.) w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 95n pkt 2 ustawy Prawo o adwokaturze i za to na podstawie art. 81 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze, wymierzył obwinionemu adwokatowi B. Ż. karę upomnienia (pkt 1 orzeczenia), zaś kosztami postępowania w sprawie obciążył obwinionego w łącznej kwocie 2000 zł (pkt 2 i 3 orzeczenia).

Obwiniony adwokat B. Ż. złożył od ww. orzeczenia odwołanie zaskarżając je w całości na swoją korzyść, wskazując, iż wobec bezzasadności ww. orzeczenia, jego odwołanie nie wymaga uzasadnienia. Niezależnie od tego stwierdzenia, obwiniony adwokat podniósł również, że nigdy nie naruszył zasad etyki adwokackiej, a jego działania nie były sprzeczne z interesem wymiaru sprawiedliwości. Ponadto, jego działania były zgodne zarówno z interesem spółki F. Sp. z o.o., jak i W. P. Dodatkowo obwiniony wskazał, że jest dumny z podjętych przez siebie działań.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury orzeczeniem z dnia 28 stycznia 2023 r., w sprawie o sygn. akt [...], utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie i zasądził od obwinionego adwokata B. Ż. na rzecz Izby Adwokackiej [...] koszty postępowania odwoławczego w kwocie 1000 zł.

Kasację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł obrońca obwinionego, który zaskarżył je w całości na jego korzyść, zarzucając mu rażące naruszenie następujących przepisów:

1. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez brak rozważenia lub nienależyte rozważenie zarzutów stawianych przez obwinionego i w konsekwencji brak wskazania ustaleń dla których Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury bezpodstawnie zaakceptował wadliwą lub niepełną ocenę dowodów przeprowadzoną przez Sąd Dyscyplinarny, powielający literalną treść wniosku o ukaranie, a w konsekwencji przeniesienie rażących uchybień do orzeczenia wyższego Sądu Dyscyplinarnego poprzez poczynienie ich własnymi, w następstwie czego doszło do niezasadnego zaakceptowania, że obwiniony dopuścił się zarzucanego przewinienia w postaci:
1. niewystarczającego i pobieżnego odniesienia się do zarzutu obwinionego, iż nie popełnił on zarzucanego przewinienia, tj. naruszenia zasady domniemania niewinności, tj. obrazę przepisu art. 5 § 1 i 2 k.p.k. przez uznanie za winnego popełnienia przewinienia wyczerpującego znamiona dyspozycji czynu naruszającego § 1 ust. 2, § 6, § 8, § 22 ust. 1 pkt a i c oraz § 46 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (tekst jednolity ogłoszony na podstawie uchwały nr 52/2011 NRA z dnia 19 listopada 2011 r.) w zw. z art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze oraz w zw. z art. 12 Kodeksu karnego, w sytuacji, kiedy materiał dowodowy zgromadzony w sprawie i uznany przez sąd za wiarygodny nie pozwalał na kategoryczne wnioskowanie (brak materiału dowodowego), że obwiniony działał w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru (...) oraz, że podejmował działania sprzeczne z interesem klienta spółki F. Sp. z o.o., w okresie od 15 maja 2014 r. do 10 października 2019 r.;

2. niewystarczające, lakoniczne i zbiorcze, korzystające niemal z swoistych domniemań, nieposiadających uzasadnienia w materiale dowodowym oraz niewystarczające wskazanie powodów dlaczego działanie obwinionego uznane zostało za wypełniające dyspozycje wyżej opisanego czynu, w sytuacji gdy, nawet samo stwierdzenie udzielenia pomocy prawnej stronie przeciwnej w tej samej sprawie lub sprawie z nią związanej, jest wystarczające do uznania, iż obwiniony wypełnił pozostałe znamiona przewinienia, pomimo iż takie wnioskowanie jest niedopuszczalne;
3. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., co mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a mianowicie pominięcie, przemilczenie dokonania ustalenia kwestii kluczowej dla ustalenia właściwej oceny w zakresie czasu oraz czynności podejmowanych przez obwinionego, w szczególności w zakresie ustalenia daty końcowej przewinienia, przy czym brak wskazania w orzeczeniu Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, powielającego ten błąd z orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego, w sposób rażący narusza zasady dokonywania kwalifikacji prawnej, poprzez brak odniesienia oraz kontroli instancyjnej w zakresie subsumowania czynności obwinionego oraz możliwości ustalenia daty końcowej zarzucanego przewinienia;
4. rażące naruszenie prawa jawnie sprzeczne z zasadami praworządnego i sprawiedliwego procesu karnego (dyscyplinarnego) naruszenie mogące mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia poprzez naruszenie art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. poprzez brak dokładnego określenia przypisanego obwinionemu czynu oraz jego kwalifikacji prawnej, sprowadzające się do braku prawidłowego opisu zachowania, które miałyby stanowić przewinienie dyscyplinarne, w szczególności, co istotne w przypadku czynu ciągłego, braku opisu ostatniego zachowania składającego się na czyn ciągły, a także poprzez przyjęcie, z nieustalonych przyczyn, niewiadomej daty końca rzekomego czynu na dzień 10.10.2019 r., w konsekwencji brak możliwości przypisania obwinionemu konkretnego zachowania prowadzące do braku

możliwości dokonania kontroli/oceny czy ewentualny czyn wypełnia znamiona przewinienia dyscyplinarnego;

5. rażąco niesprawiedliwego orzeczenia, wobec naruszenia art. 95n ust. 1 oraz art. 95h ust. 2 Prawo o adwokaturze w zw. z art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. poprzez pominięcie przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury, iż przypisany obwinionemu czyn nie spełnia wymogu opisu przewinienia dyscyplinarnego, ponieważ nie zawiera opisu ciągłości czynu, brak wskazania ostatniego zachowania oraz wskazania daty tego zachowania, która dawałaby się ustalić w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, a w konsekwencji przypisanie obwinionemu czynu, którego opis nie pozwala na przyjęcie, iż obwiniony mógł popełnić zarzucane mu przewinienie, wobec przyjętej kwalifikacji prawnej, a w konsekwencji powstało uprawnienie do zmiany na korzyść obwinionego orzeczenia niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów w odwołaniu;
6. rażące oraz mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia naruszenie prawa materialnego to jest art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z § 1 ust. 2, § 6, § 8, § 22 ust. 1 pkt a i c oraz § 46 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (tekst jednolity ogłoszony na podstawie uchwały nr 52/2011 NRA z dnia 19 listopada 2011 r.) oraz w zw. z art. 12 Kodeksu karnego polegające na przypisaniu obwinionemu czynu wynikającego z ww. przepisów pomimo braku w jego działaniu znamion tego przewinienia, polegające na braku wykazania wszystkich znamion strony przedmiotowej, albowiem nie wykazano opisu ostatniego zachowania oraz daty jego popełnienia, jak również opisy ewentualnych poszczególnych zachowań oraz dat ich popełnienia składających się na zarzucony czyn ciągły, w konsekwencji brak wyjaśnienia oraz opisu czynu, którego koniec miał rzekomo nastąpić, z niewiadomych przyczyn, w dniu 10.10.2019 r. w konsekwencji brak faktycznej możliwości zidentyfikowania konkretnego działania i tym samym zweryfikowania prawidłowości przypisanego przewinienia;

7. rażące oraz mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia naruszenie prawa materialnego to jest art. 12 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 88 ustawy Prawo o adwokaturze poprzez nieokreślenie w sposób odpowiadający przyjętej kwalifikacji prawnej granicy ciągłości zachowania poprzez wyznaczenie początku pierwszego i zakończenia ostatniego z zachowań, które stanowią czyn ciągły, przy czym przyjęcie daty końca przewinienia jako 10.10.2019 r., która to data nie znajduje oparcia w materiale dowodowym, nie wypełnia dyspozycji naruszonych przepisów, a w konsekwencji brak możliwości określenia momentu ustania karalności zarzucanego przewinienia.

Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca obwinionego wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 28 stycznia 2023 r., sygn. akt [...] oraz uchylenie utrzymanego nim w mocy orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej z dnia 7 września 2022 r., sygn. akt [...] i uniewinnienie obwinionego od popełnienia przypisanego mu czynu, ewentualnie, uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz przekazanie sprawy Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu do ponownego rozpoznania oraz obciążenie kosztami postępowania właściwych organów samorządu adwokackiego w zakresie postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Adwokatury oraz Sądem Dyscyplinarnym Izby Adwokackiej [...], a Skarb Państwa w zakresie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja jako bezzasadna w stopniu oczywistym podlegała oddaleniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k. w zw. z art. 95n ustawy Prawo o adwokaturze.

Na wstępie przypomnienia wymaga, iż postępowanie kasacyjne jest postępowaniem sformalizowanym, gdyż zgodnie z dyspozycją art. 536 k.p.k. Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów,

a w zakresie szerszym tylko w wypadkach wskazanych w art. 435, art. 439 i art. 455 k.p.k.

W pierwszej kolejności należy uznać, iż całkowicie nietrafne okazały się zarzuty naruszenia prawa procesowego z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. (zarzut nr 1 i 2). Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego zrealizowanie obowiązków wynikających z treści art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. wymaga nie tylko niepomijania żadnego zarzutu podniesionego w środku odwoławczym, lecz także rzetelnego ustosunkowania się do każdego z tych zarzutów oraz wykazania konkretnymi, znajdującymi oparcie w ujawnionych w sprawie okolicznościach, argumentami, dlaczego uznano poszczególne zarzuty zawarte we wniesionym środku odwoławczym za zasadne bądź też za bezzasadne. Do naruszenia tych przepisów może więc dojść wtedy, gdy sąd drugiej instancji pomija w swoich rozważaniach zarzuty zawarte w apelacji lub wręcz ogranicza się do ogólnikowego stwierdzenia, że zarzut jest zasadny lub że jest niezasadny (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2022 r., V KK 336/21, Lex nr 3449814).

Skarżący w treści zarzutu nr 1 lit. a i b wskazał, że kontrola instancyjna nie rozważyła lub nienależycie rozważyła zarzuty stawiane przez obwinionego, niewystarczająco, lakonicznie i pobieżnie odniosła się do zarzutu obwinionego, iż nie popełnił on zarzucanego przewinienia. Z kolei, w treści zarzutu nr 2 skarżący wskazał, że Sąd II instancji pominął kwestię kluczową dla ustalenia właściwej oceny w zakresie czasu oraz czynności podejmowanych przez obwinionego. Analizując uzasadnienie orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury należy podkreślić, że jakość przeprowadzonej w tej sprawie kontroli odwoławczej nie budzi zastrzeżeń. Wbrew temu co sugeruje skarżący, Sąd ten przeprowadził kontrolę instancyjną wszystkich zarzutów odwoławczych, czego dowodzą rozważania Sądu zawarte w uzasadnieniu orzeczenia (s. 2-3 uzasadnienia orzeczenia WSD). Sąd rzetelnie odniósł się do kontroli zarzutów, pomimo tego, iż obwiniony w swoim odwołaniu ich należycie nie sformułował, a jedynie wskazał cyt. *„Wobec bezzasadności wyżej wymienionego orzeczenia moje odwołanie nie wymaga uzasadnienia”* (odwołanie obwinionego z dnia 21 listopada 2022 r.). Co znamienne, Sąd II instancji pomimo zauważenia braku wskazania zarzutów w odwołaniu

obwinionego, uznał, że obwiniony kwestionuje zarówno ustalenia faktyczne Sądu I instancji jak i wymierzoną karę, a następnie przeprowadził w tym zakresie kontrolę instancyjną, co w ocenie Sądu Najwyższego świadczy o wzorcowym rozpoznaniu środka odwoławczego.

Analiza treści zarzutów z kasacji obrońcy obwinionego (zarzut nr 3 i 4) w połączeniu z brakiem jakiejkolwiek argumentacji na ich poparcie w uzasadnieniu kasacji, prowadzi do przekonania, że nie spełniają one ustawowych wymagań, w odniesieniu do nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Podniesienie przez skarżącego rażącego naruszenia przepisów z art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. (zarzut nr 3) oraz art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. (zarzut nr 4), jedynie pozornie nadaje stawianym zarzutom charakter kasacyjny. Ich treść nie pozostawia natomiast wątpliwości, że autorowi kasacji chodziło o to, aby ponowić próbę podważenia trafności oceny materiału dowodowego i zakwestionowania ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd I instancji. Sąd Najwyższy przypomina, że w sytuacji, gdy Sąd II instancji nie uzupełniał postępowania dowodowego i nie prowadził własnej analizy zgromadzonego materiału dowodowego, a jego zadaniem było skontrolowanie wyroku Sądu I instancji z punktu widzenia zarzutów odwołania oraz okoliczności uwzględnianych z urzędu chybionym jest zarzucanie mu w postępowaniu kasacyjnym ww. naruszeń.

Z kolei podniesione w niniejszej sprawie zarzuty kasacyjne w punktach 5 i 6 sprowadzają się do zakwestionowania stosowania prawa materialnego przez Sąd I instancji. Jak wielokrotnie wskazywano w orzecznictwie Sądu Najwyższego podnoszone w kasacji zarzuty naruszenia prawa materialnego, które nie są powiązane z mankamentami postępowania odwoławczego (brak stosownego zarzutu naruszenia art. 433 k.p.k. i art. 457 k.p.k.), nie mogą być uznane za skuteczne. Sąd odwoławczy nie stosował wskazanych przepisów prawa materialnego utrzymując wyrok Sądu I instancji. Sąd odwoławczy podzielił tylko zapatrywania Sądu I instancji co do wykładni przepisów prawa materialnego.

Z uwagi na powyższe, zarzuty kasacyjne nie mogły zostać uznane za zasadne, zaś kasację obrońcy obwinionego adwokata należało oddalić jako oczywiście bezzasadną.

Sąd obciążył obwinionego adwokata B. Ż. kosztami postępowania kasacyjnego w kwocie 20 zł (tj. ryczałt za doręczenie wezwań i innych pism) w myśl art. 95n ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z art. 618 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. w zw. z § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 663 ze zm.).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak w sentencji.

[M. T.]